

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.

Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Biserica din România.

Ca și ieri cu menițiune de a promova în special interesele bisericești ortodoxe române din patria noastră, și care cu credință și perseverență și-a împlinit această menițiune, totdeauna am avut îndreptată atențiunea și asupra dezvoltării culturale a vecinului regat România, mai în special am urmărit dezvoltarea bisericești ortodoxe române din regatul vecin.

Ne-am bucurat, din totă inima ne-am bucurat vedând avântul, care l'a luat sub regimul conservatorilor bisericești din România în toate direcțiunile, și ne-am exprimat speranța, că acest avânt se va continua și sub regimul liberalilor, fiind biserica ortodoxă din România biserică națională deopotrivă moralizatoare și pentru liberali ca și pentru conservatori, fiind ea biserică de stat, care mai presus de toate e chemată să promoveze în armonie cu guvernul binele comun al țerei.

Dintre diarele politice din patria noastră diariul nostru a fost dăruitor, care nu a luat parte la luptele de partid în România. Am fost totdeauna cei mai imparțiali în apărarea lucrurilor, nu am ținut parte nici uneia nici alteia dintre actualele partide, căci noi ca biserică am avut și avem trebuință de bunăvoință, de simpatia tuturor Românilor, și am voit să evităm chiar și umbra unei suspiciuni ca și când am judeca lucrurile din simpatii sau antipatii de partid.

În această pozițiune ne este dat să privim lucrurile mai clar, și să ne dorim îndoi de mult starea lucrurilor, care se manifestă azi în viața bisericești din România.

E ceva nesănătos în organismul bisericești din România, și până acuma nu s'a aflat nici omul, care să delatureze acel organ nesănătos, nici leacul care cu efect să fie aplicat.

Sântul Sinod al României de mult timp nu mai poate funcționa regulat. Să cere un anumit număr al membrilor Sântului sinod, ca el să poată lua

concluse valide. Pe timpul conservatorilor era o minoritate, care prin absența sa zădărnicea funcțiunea normală a acelei corporațiuni. După multe peripeții și încercări guvernul conservator a creșut, că va crea stări normale, dacă va modifica legea sântului sinod.

Lucrurile nu s'au îndreptat, ci precum vedem, răul a ajuns la un asemenea grad, încât nu dicem mult, dacă caracterisăm de anarhie actuala stare a lucrurilor în sinul sântului sinod. În sesiunea din anul acesta a absențat dela sedință majoritatea sântului Sinod, ea a făcut grevă, și a trebuit să fie disolvată această unică corporațiune din sinul bisericești române, ca una, care nu face nici o ispravă.

Lucrurile se prezintă ca regretabilă neînțelegere între metropolitul primat și ministrul de culte.

Nu cercăm să aflăm care este cel vinovat, ne mirăm însă de episcopii din România, cari se lasă a fi răpiți până acolo, încât lucrurile să ajungă până la asemenea grad de anarhie, ne mirăm de episcopii români, cari subminază autoritatea și viața bisericești, a metropolitului lor, care nu reprezintă numai persoana sa, ci întreaga biserică, subminază în biserică întreaga ordine canonică, periclită interesele bisericești naționale, pun în fața valurilor politice dezvoltarea instituțiunilor, cari de bună seamă au fost create cu cele mai bune intențiuni pentru binele și prosperarea bisericești.

Presa din România ne spune, că guvernul a dat pe capul bisericești în judecată lumescă, ca pe un făcător de rele, și greva majorității din sinul sântului sinod ni-o prezintă ca înscenată de către guvernul liberal.

Asemenea lucruri anarhice duc la nimicirea totală a bisericești din România. Asemenea lucruri sémănă a anarhie și revoluțiune, și nu este om cu inima la loc, care să nu esclame de durere la acest trist tablou al lucrurilor în biserică din România.

Așteptăm diarele bisericești din România în speranță, că ele vor aduce

amănunte despre tristele incidente din sesiunea trecută a sântului sinod, ca cunoscându-le să fim puși în pozițiunea de a ne putea orienta mai bine în afacere. Până atunci fără a eși din ținuta noastră obiectivă, fără a ne pronunța pro sau contra, dăm loc unui articol publicat în diariul „Timpul” în această afacere.

Revista politică.

Despre pertractările asupra pactului dintre Austria și Ungaria scrie „Neues Pester Journal” următoarele: „Să pare, că oamenii au ajuns la convingerea, că deslegarea cestiunei cu quota și a celorlalte cestiuni financiare și economice, cari stau în legătură cu convenția vamală, e imposibilă. O legătură juridică între aceste două categorii de cestiuni în tot cazul nu există, există însă o legătură politică. Va trebui să fie tăiat nodul gordian al cestiunei cu quota printr'un cuvânt al monarhului? și dacă da, cum va fi creată deslegarea intenționată prin acest mod? Cine poate trage la îndoială, că dacă ar trebui să se impună puterii noastre economice în cestiunea cuota o sarcină nouă și grea ar pute rămâne aceasta fără efect asupra atitudinii Ungariei în cestia vamală? Vorbirea recentă, foarte pesimistă a ministrului de finanțe Dr. Bilinski în camera austriacă, ne sună nouă ca o pledoarie pentru pretensiunile ecstreme ale deputațiunei austriace esmise pentru stabilirea cuotei. Noi suntem făcuți atenți asupra împrejurării, că de puțini prieteni are Ungaria în Austria. Procesul de descompunere al partidului liberal austriac, care se petrece înaintea ochilor noștri, promite puțin bine pentru viitor. Dacă este adevărat că reacțiunea a fost întotdeauna piedeca principală pentru dezvoltarea favorabilă a situațiunei noastre interne, atunci nu e mai puțin adevărat, că noi în conservarea intereselor noastre naționale și de progres în viitor vom fi avisați de totului

tot numai la propria noastră putere!” — Nici odată n'a ungarizat o foie guvernamentală din Ungaria atâta frică de Austria, ca acum. Ea se plânge, și noi trebuie să ne bucurăm de faptul, că în Austria Ungaria are foarte puțini prieteni; că partidul liberal austriac, care a fost și este sprigina Ungurilor în Austria, se discompune și că acest fapt, pentru Unguri trist, pentru noi îmbucurător, lor le promite foarte puțin, nouă ne promite foarte mult pentru viitor. „N. P. Journal” constată în fine, că Ungurii pe viitor vor fi avisați de totului tot numai la propriile lor puteri! Etă pentru noi un lucru și mai îmbucurător: Cum și-or așternut așa vor dormi. Austria întreagă cu timpul va fi contra lor, ér aici în țară vor rămâne. ca cucii, pentru-că naționalitățile asupra de ei fără cruțare în decursul atâtor ani, ér vor fi contra lor, și astfel îngânfații ovreo-magiari de astăzi se vor vedea odată între două focuri, care de care mai puternic. Nu înzadar am accentuat noi de nenumărate ori în diarul nostru, că de curențul puternic creștinesc în frunte cu Dr. Lueger din Austria ovreo-magiarii se vor înfricoșa, ér noi cei atât de măhniti și supărați astăzi, ne vom bucura. Vorba spusă marelui Constantin: *In hoc signo vincemus!*

În sărbătorile Rusaliilor a ținut partidul clerical din Ungaria, adunare populară în Privigye, la care a luat parte și contele Ferdinand Zichy. Oratorii prezenți au vorbit în limba ungurească, slovacă și germană îndemnând pe aderenții partidului să-i fie credincioși, pentru-că numai acest partid vrea binele poporului și al oamenilor săraci, pentru-că numai acest partid tinde la mântuirea religiei de curențul ateist liberal. Partidul clerical popular face mari progrese, tot atâtea semne triste pentru liberalii ovreo-magiari, cari ne asupresc fără cruțare: va veni și ora de răsunare!!

FOIȚA.

Uzura sau dobânda nelegiuită.

Să te feresci țerane de lupul îmbrăcat cu piele de oie!

Pe răspântea (loc gol) dinaintea bisericești și scôlei din Porumbeni este o bancă așezată la umbra unui stejar mare. Pe banca aceea în totă ziua se adună mai mulți negustori și discută despre prețurile bucatelor a pământurilor și alte de felul acesta. Din acest loc, care este mai ridicat, se poate vedea prin toate străzile comunei. Îndată ce se vede acesti negustori că încep a sosi țeranii dela lucru câmpului, părăsesc și ei unul după altul banca, ducându-se pe la clienții lor. Acești negustori au împărțit comuna întră ei, așa ca să nu-și strice afacerea concurențându-se unii pe alții.

Ei se ocupă cu preschimbarea vitelor și a pământurilor cu licitațiuni, cu împrumuturi de bani și altele de felul acesta prin care țeranul agricultor suferă în mod însemnat. Un țeran având necesitate de o păreche de boi mai tineri, se pune în înțelegere cu un negustor dintre acestia căruia îi dă boii

cei bătrâni în schimbul altor boi mai tineri, de sine înțeles că țeranul pe lângă boii lui mai trebuie să dea și ceva bani pe cari de regulă nu i are atunci, el însă face o obligațiune în scris și plătește numai cameta, termenul trece și el nu poate plăti, atunci se face o nouă obligațiune în care se adaugă și cameta deja plătită și alte cheltuieli de timbru, ba negustătorul nici nu mai dă înapoi țeranului obligațiunea veche, sub cuvânt că trecând termenul de plată, aceea numai are valoare și prin manipulațiunea acesta țeranul se încurcă în datorii din cari nu mai poate scăpa. Acesta se întâmplă și la preschimbări de pământuri și arênți.

Cel mai trist lucru este însă când țeranul e nevoit a lua cu împrumut bani dela atari cămătari, și aceste casuri sunt cele mai dese. Un țeran își cumpără un pământ seu nisee vite, neajungându-i banii el alergă la cămătar, care bun bucuros îi dă restul de lipsă pentru care țeranul nu are de a face altă ispravă decât să-și iscălescă numele pe un petec de hârtie, dar sciti ce este acest petec de hârtie, acesta hârtie este un cambiu (poliță) este obligațiunea cea mai afurisită și cea mai periculoasă pentru țeran.

Afacerea cambială pentru țeran este o ruină în totă puterea cuvântului. Țeranul

care e cu totul străin de afacerea cambială, se nu fie nici odată sedus a subscrie așa ceva, căci prea ușor se poate înșela. Dintre multe șarlatanii cambiale cred de folos a înșira aci unele:

Țeranul subscrie un cambiu alb adecă nescris, sau dacă se află suma numai, dar și aceea în cifre. În ambe casuri cămătarul poate pune ori ce sumă voese.

Țeranul se hotărăse a subscrie acest petec de hârtie fiind sedus de cămătar cu vorbele, că această hârtie este o chitanță pe care trebuie să o arete și el bancheriului care îi dă banii necesari spre a ajuta cu ei la nevoie pe țeran. Termenul cel scurt de plată și urmările neplătirei sunt cu totul ascunse înaintea țeranului. Așa de exemplu e cunoscut, că un cămătar a explicat țeranului cuvântul de pe cambiu „avista” prin aceea, că el va fi vestit când are de a plăti, și în cas de neplată i-se va pune alt termen.

Un flu de țeran, din părinți de frunte, avea lipsă de 50 fl. Să duce la un cămătar căruia îi dă un cambiu pentru suma de 70 fl. pe timp de trei luni. A trecut timpul de trei luni, cei 50 fl. erau păpași și cine nu a putut plăti, a fost tinărul nostru. Cămătarul îl amenință că va aduce la cunoștință cazul părinților. Tinărul de frică se nu aștepta

ții făcu cămătariului o obligațiune pentru suma îndoită adecă 140 fl. Acest tinăr află o bună partidă de a se căsători, acum cămătariul, care aflase despre căsătoria tinărului veni din nou la el după bani, și-l amenință că va spune miresei despre bani dacă nu plătește sau dacă nu mai adaugă încă 60 fl. De plată nici vorbă chiar acum, dar ca să scape de belea el mai pune 60 fl. lângă datoria veche, așa s'a repetat lucrul acesta de câteva ori în timp de doi ani până când tinărul bărbat trebui să spună cu sfilă nevastei, că datorază 500 fl. cutărui cămătar, pentru că acum doi ani s'a împrumutat cu 50 floreni.

Forțe dese sunt casurile, când fii de țeran sunt prinși în lațul cămătarilor cu deosebire în timpul miliei și nu arareori aceste datorii sunt începutul ruinei la țeran.

Dar nu numai cu țerani își exercită acesti cămătari meseria lor, ci și cu alte persoane, cari nu sunt de sine stătătoare. Îmi este cunoscut de exemplu cazul, că un servitor a luat cu poliță o țundră zălogită dela așa un cămătar, și acesta nu s'a rușinat a-i lua sau secuestra léfa dela stăpân, și asta numai că bietul servitor n'a cunoscut urmările acestui petec de hârtie când l'a subseris. Vina din căpetenie la casuri de felul

După o telegramă din Moscva țarul tuturor Rușilor a postit până în 14/26 Maiu. N'a mâncat nici carne, nici unsoré, ba nici unt, nici ouă. Țarul s'a hrănit numai cu vegetale și pești. În 14/26 Maiu a ajuns țarul tuturor Rușilor pentru-că în acesta și s'a mărturisit. Aceste obiceiuri religioase se țin cu cea mai mare acurateță!

Ce cuminte și ce înțelept e împăratul ortococilor Ruși! El în persoană se ține cu cea mai mare conștiințioasă de salutarele obiceiuri ale bisericei ortodoxe, el singur premerge cu esemplu bun miliónelor de muscali, pentru-că e convins, că țaria unui popor depinde exclusiv dela religiozitatea lui, pentru că e convins că marea Rusie va pierde din putere din momentul, în care Rușii ar înceta de a mai fi religioși. În fața unui adevăr atât de sfânt, istoric, se pleacă și se supune un țar al tuturor Rușilor, pe când semidoctii nepricepuți chiar și ai noștri ai Românilor se fac de râs. Se învețe toți fii bisericei noastre ortodoxe din acest bun exemplu dat de autocratul cel mai puternic din Europa. Se țină cu cea mai mare sfîntenie la obiceiurile scumpei noastre biserice ortodoxe; se ne strîngem toți ortodocșii, dela cel mai mare până la cel mai mic, rîndurile noastre, se ne grupăm în jurul sfintei noastre biserice, în jurul capului ei administrativ, mai ales astăzi, când avem deosebită fericire, ca acest cap se fie un om genial și cuminte, ca iubitul nostru arhiepiscop și metropolit actual! Numai și numai în chipul acesta vom putea rezista greutăților, cari vin cu droia asupra noastră; numai în chipul acesta va putea fi și pe viitor, sfînta noastră biserică ortodoxă stîncă de granit neînvinsă și din punct de vedere bisericesc, și din punct de vedere politic-național!

Francezii au serbat încoronarea țarului rusesc, ca și cum ar fi fost o serbătoare proprie națională a lor. Multe case din Paris au fost decorate cu steguri, ministrul de instrucție le-a dat elevilor din țară vacanță de Rusalii cu o zi mai mult în onoarea serbărilor din Moscva; în teatrele subvenționate de stat s'au dat reprezentații gratuite, chiar și trupele militare au avut o zi liberă și la masă li s'a dat vin. Presidentul Faure a sosit în dilele trecute în Tours; la banchetul, ce s'a dat în onoarea lui s'a cântat și imnul rusesc. Treburile merg tot mai bine în necazul tuturor ovreo-magiarilor, cari din cauzele amintite varsă foc asupra Francezilor. Dar nu vor avea încătrău, pentru-că e scris ca tot creștinii din patria noastră fără osebire de confesiune, se vină întruniți și se învețe pre cei ne-

buni de curentul magiarisărei, dicem, se i învețe minte d'a mai asupri pe alte naționa lități, atât de conșcii de ființa lor!

* * *

Greutățile cabinetului francez în frunte cu Méline au început deja. Ca se nu cadă în bănuială, că ar avea sentimente nerepublicane, vrea, se și asigure o majoritate, din care vor fi eschiși unii dintre aderenții săi. Pentru aceea vrea, se câștige o parte dintre radicali, ca în chipul acesta se nu mai aibă luptă cu ei. Frica, de a sta în vre-o legătură cu monarhismul, împinge guvernul în mâinile radicalilor și ale socialistilor. Acestia vor și juca sub guvernul Méline un rol decisiv, și au ajuns peste tot la o putere, care exclude combaterea lor prin ceilalți republicani.

Manifestul ducelui de Orleans, despre care am amintit și în diarul nostru, a adus republicei moderate în tot cazul folos, pentru-că chiar royalistul diar „Gaulois” observă, că ne înțelegerile interne din partidul monarhist ar fi trebuit lăsate timpului, ca se arunce el asupra lor vîlul uitărei, și că comitetul monarhist nu va mai ține sedințe în curînd.

E trist lucru, dar adevărat, că cu deosebire în Franța socialismul merge înainte!

* * *

Pe când în Franța locuitorii fac din încoronarea țarului serbătoare națională și presidentul Faure trimite autocratului tuturor Rușilor o telegramă căldurosă de felicitare, pe atunci în sedința de luni a camerei italiene deputatul Imbriani își desvîlta interpellarea sa asupra politicii externe din Europa. El susține, că cele mai multe nenorociri, cari au cădut asupra Italiei, au provenit din expedițiunea africană și din tripla alianță. El doarece, se i-se spună înțelegerile dintre puteri și întreabă, dacă tripla alianță e un protectorat sau o garanție, și dacă este acest cas, pentru-ce și din partea lui Oratorului întreabă pe guvern. ce atitudine observă față cu Anglia, și constată, că guvernul înasprește relațiile cu Franța, cu care Italia ar putea trăi în bună înțelegere. Guvernul a căutat — a diș Imbriani, se șicaneze pe Rusia și se ne făcă supuși pe noi pe italienii Germaniei și împăratului ei. (O voce: El e prietinu nostru). Imbriani reflectă: Este prietinu nostru numai în favorul său!

Presidentul îl provacă la ordine.

Imbriani declară, că cu tripla alianță vor fi învingătorii, ca și învingătorii Germaniei!

Prim-ministrul Rudini răspunde, că el totdeauna a creșut și va crede,

că tripla alianță e o necesitate. Tripla alianță n'a făcut nici odată pagube Italiei, din contră a susținut pacea de atîția ani. Italia se află în tripla alianță sub aceleași condiții, ca și Austro-Ungaria și ca și Germania. Dacă Imbriani ar fi avut onoarea, se cunoască pe împăratul german în persoană, atunci s'ar fi convins, că el este un sincer și adevărat prietinu al Italiei. Relațiunile cu Anglia sunt dintre cele mai amicale, pentru-că interesele pe marea mediterană sunt aceleași.

Rudini a terminat cu aceea, că politica guvernului este, de a ținea cu țaria la tripla alianță și de a cultiva în același timp cele mai bune relațiuni cu Rusia și Franța.

Imbriani se declară nemulțumit și-i rezervă dreptul de a propune o moțiune, prin care se se provoce guvernul de a purta o politică esternă mai corespunzătoare drepturilor și naționalității Italiei.

Scandalul țilei.

Scandalul țilei se petrece în biserică, tocmai în acea instituție, care ar trebui se fie mai puțin decât oricare alt teren priincios pentru neorîndueli.

Sunt deja câteva luni de când presa noastră a deschis o rubrică specială unor afaceri clericale. O polemică vie, prea vie, s'a încins asupra celui dintăiu prelat al țării între unele diare. chiar între cele cari prin opiniunile ce propagă, ar fi fost firese se fie mai diferite în cestiunile acestea.

La polemica diarelor s'a adaus în vremurile din urmă greva sinodului, greva majorității celui mai înalt sfat al țării, al celui căruia fi este încredințată păstoria sufletelor dreptcredincioșilor.

Și în urma acestei greve, pentru care înzadar s'ar căuta aiurea un precedent sau o analogie, a izbucnit lupta între guvern și Metropolitul Primat, Primatul acuzând pe ministrul cultelor, că a uneltit greva cea monstruoasă și făcînd pe guvern responsabil de nenorocitele urmări ale uneltirilor sale — și guvernul amenințînd pe Primat cu un proces dinaintea Curții de casatie, proces érași fără precedent.

Neapărat, că nu tóte cele ce se spun și se svonesc trebuie luate drept curatul adevăr, dar ori cât s'ar reduce din sgomotele care cresc, mai ales din cauza ciudatei tăceri a foilor oficiose, rămîne destul ca se spunem nu numai că situația este gravă, cum a declarat „Voința Națională”, dar că este jalnică și plină de primejdii pentru biserică și pentru țeră.

Dela început ținem se amintim că în această aventură a guvernului liberal nu avem nici un interes de partid nici de apărut, nici de făcut se triumfe. Dacă cineva s'ar încerca se tăgăduiască sinceritatea afirmărei noastre, l'am trimite la articolul inspirat din „Voința Națională” dela 2 Maiu în care se spune curat, că după ce conservatorii au ales pe actualul Metropolit Primat au „constatat, puțin după acesta, că alesul lor nu se scoboră la înjositorul rol de uneltă, după cum speraseră, și se grăbiră cu aceiași unitate de urlete, se-l renege, acoperindu-l de acuzări și de insulte”.

E evident, că „Voința Națională” ne judecă după calapodul ei când își închipuesce că am ales un anume Metropolit cu scopuri politice și că, odată ales, am cercat se-l transformăm în uneltă. Ceea ce reținem este, că planul nostru de a ne face stăpâni politicesce pe biserica națională, chiar dacă am fi fost destul de nemernici ca se-l concepem, nu a reușit și că prin urmare interesele noastre de partid nu sunt amestecate în această cestie.

Dacă n'avem însă interese de partid de apărut, interesele cele mari și permanente ale acestui regat ne impun se ne spunem cuvîntul nostru și se

dovedim — pe cât mai este vreme — că guvernul alunecă pe o cale greșită și periculoasă și crează precedente ale căror urmări finale nici nu se pot prevedea astăzi.

Nu ne preocupă — și nici nu avem elementele ca se judecăm — cestiunea în sine. Nu scim și nu putem sci nici dacă metropolitul primat s'a făcut vinovat cu ceva, nici dacă vina sa — dacă are vre-una — este o vină de drept comun, o greșală eclesiastică sau numai un neastâmpăr reutacios menit se facă grea și neplăcută viața ministrului cultelor sau a guvernului întreg.

Neapărat, că dacă metropolitul n'are nici o vină și guvernul numai că se aducă o altă persoană în scaunul Ungro-Vlahiei, sau ca se pedepsescă ceea-ce crede dînsul o infidelitate politică, după-cum tuna presa liberală pe când era în opoziție, a înscenat sau măcar încurajat scandalul actual, nu sunt cuvinte destul de puternice ca se osîndim cabinetul d-lui Sturdza.

De aceea ne punem în ipoteza unei vine reale, ér nu a unei înscenări din senin.

Ei bine, și în acest cas nu putem se nu condamnăm lipsa de tact, lipsa de înțelepciune, neîndemânarea și miopia stăpînirii.

Legile noastre actuale arméză destul statul în contra prelaților vinovați. Dreptul de a trimite la curtea de casatie pentru delictele de drept comun, la sinod pentru păcatele care știrbesc autoritatea morală a prelatului și energia ministrului ca se înfiângă cum merită ori-ce încercare din partea ori-cărui prelat de a depăși atribuțiile și drepturile pe care le are dela și numai dela lege, sunt în destul când se află în mîna unui om, dar a unui om întreg.

Experiența din anii din urmă a dovedit această cu prisos.

Tótă lumea stie că vreme de 7 ani răbdarea și puțința de a înghiți a ministrilor conservatori a fost pusă la grea încercare de nervositatea unui prelat, pe care opoziția liberală îl susținea cu tótă autoritatea ei în contra autorității Statului.

Și din această luptă, în care nici un minut guvernul conservator nu s'a gândit măcar se întrebuițeze armele puternice care într'un stat bine orînduit trebuie se stea în totdeauna gata de întrebuițat, dar se se întrebuițeze rar, autoritatea Statului a eșit învingătoare și nici nu s'au vîdut ministrii insultați în Sf. Sinod, nici nu s'au auzit că vr'un ministru conservator se se fi coborît la rolul de a împinge pe înalții prelații la nisce greve de un modernism prea accentuat pentru biserică lui Iisus Christos.

Dimpotrivă. Grevă clericală, în imitația grevei călărețe, amîndouă eșite din mintea bolnăvicioasă și patriotismul sec al partidului liberal, s'a organizat și în contra noastră. Și deși autorii grevei nu erau decât patru din doisprezece, o infimă minoritate, și deși obiectul grevei era pur și simplu se se zădărnicescă alegerea de arhieriei până la venirea la putere a partidului liberal, noi am avut răbdarea se încercăm două sesiuni de arîndul puțința de a se cuminti ómenii și atunci când o lungă și repetată încercare a dovedit, că înțelepciunea noastră era luată drept slăbiciune, am adus leacul nu prin intrigi de coridóre, duse de călugări răspopiți, ci pe cale legislativă, făcînd pe viitor imposibile asemenea greve.

Nu ne-am gândit însă și nu am prevîdut nimic în contra unei greve a majorității a S-tului Sinod. Într'adevăr lucrul acesta ni s'a părut imposibil, căci majoritatea care pôte prin voturile ei se aducă la îndeplinire tóte părerile ei legale și chiar se pue la ordine, dacă este nevoie, pe un president care ar violenta-o, n'are pentru ce se recurgă la mijlocul revoluționar al grevei. De aceea legea votată de noi și despre care s'a vorbit atât de mult țilele trecute nu prevede, cum au creșut

acesta o au cămătarii, dar și țeranii pórta vină la așa ceva în cele mai multe casuri, că ei sunt prea încăpăținați, de câte-ori dau de un necas, în loc de a alerga la un preot care are se le dea deslășiri și chiar recomandățiuni pe unde se pot ajuta ei se duc la cămătarii sau birtașii comunei, cari sunt străini, și asta nu o fac ei din nepricepere ci din rușine, lor le este rușine a spune la un om de sat că are nevoie de bani, mai bine cum am diș se duc la cărcimar, care le dă bani de se scapă de necaz; dar cum le dă el bani! pe moșie, ia un loc încă séménat cu holdă și dă țeranului 50 fl., tómma și-l culege și vinde numai grăul cu 20—25 fl. cărcimarul nu-l înteeșce cu plata decât numai primăvara când locul rămâne de ogor, atunci țéranul chiar dacă are ceva bani strînși îi trebuie pentru nutreț sau séménță și cărcimarul vîdîndu-l în strîmtóre se dă pe lîngă el cu vorbe bune îi mai dă ceva parale și rămîne cu pămîntul pe vecie sau piitor cum dice țéranul, și aceste casuri nu sunt rari ci cât de dese, încât în diua de astăzi prin unele comune românesce nu mai poți cumpăra nici un pămînt, căci nu sunt de vîndare, și și care sunt de vîndare le afi numai după-ce le-a cumpărat străinii; dar se le lăsăm acestea că sunt cunoscute fie-cărui, care a trăit la sate, se revenim la tema noastră.

Un inconvenient de căpetenie în activitatea afacerilor de cămătărie dăce și în aceea, că prin cămătărie li se dă ocazie acelor agricultori, cari prin o economie réu condusă și-au pierdut creditul în alte părți, și la cămătari ei pot continua cu creditul până ajung la sapă de lemn, ér dacă nu ar fi cămătarii, agricultorul ar fi nevoit se se pună pe crutări și diligință și prin acesta cu timpul s'ar puté érași reculege, mai cu sémă dacă se întemplă de urméză cătiva ani buni unul după altul.

Sciu casuri, unde un cămătăr a împrumutat pe un țéran cu 100 fl. pe timp de 3 luni, i'a luat camătă 8 fl., cheltueli pentru scrierea obligațiunilor 2 fl., timbru și alte cheltueli 2 fl., apoi unde rămâne drăguțul de aldămaș, fără de care nu se pôte face nimic, și lucrurile acestea se fac de comun la jupănul Itzig, apoi jupănul Itzig se nu se alégă și el cu ceva din acesta daraveră, ar fi ceva cam mult, punem pe ușorul, că aldămașul încă face 2 fl. cu totul ar fi 14 fl. pe trei luni, pe un an nu ar fi mai puțin decât 56 fl., apoi nu este acesta o șarlatanie, ba e o hoție strigătoare la cer nu altceva.

(Va urma.)

unii naivi, puțința eliminării unei majorități absente, ci pedepsirea de către Sinodul constituit cu majoritate a unei minorități recalcitrante.

Acosta ne face să credem, că nevenirea la ședințe a majorității Sinodului trebuie să fie ceva mai mult decât ceea-ce apare la suprafață.

Dorim pentru cinstea vieții noastre politice, ca d. Poni să pôtă să dovedască, că nici n'a înscenat, n'a nici încurajat greva.

Și tot așa suntem adânc măhniiți, că în sala sinodului reprezentantul puterii statului a fost tratat, cum se dăce, că a fost tratat.

Chimistul dela Iași este trecător pe scaunul seu. Pe acel scaun însă, indiferent de persoană, stă maiestatea puterii civile față de puterea religioasă și ne dore inima să avem să moștenim acest scaun micșorat prin reprimările suferite și necinstit prin intrigile țesute.

Guvernul trebuie se hotărăscă. Scandalul ăleii trebuie să se mute pe altă scenă.

Dacă guvernul are sau crede că are dovedile unor vine serioase ale metropolitului și cântărind binele și răul ce ar pute să iasă din a lui purtare, să întrebuințeze mijlocele pe care i le dă legea ca să pedepsască pe vinovat.

Dacă nu e vorba de acesta, ci numai de una din acele încercări cunoscută adesea în istorie de încălcare de atribuții, fie față cu statul, fie cu frații — acesta este limbajul oficial — din sântul sinod, să ne credă guvernul că ori-când este în stare să stavilească asemenea încercări, numai să scie, să vrea și să pôtă.

Ceea-ce însă nu se pôte admite cu nici un preț, ceea-ce este primejdios și înjositor pentru țără și pentru biserică, este întrebuințarea mijloacelor revoluționare.

Că partidul liberal a înscenat greva când era în opoziție, nu este un cuvânt să o însceneze și acum când se află la guvern.

Consiliul de miniștri nu este clubul din fața Sărindarului; la guvern se lucră altfel decât la sala Dacia și ceea-ce nu pune în primejdie nici buna reputație, nici interesele țării când le faci în opoziție liberală, pentru-că slavă Domnului, se află un guvern conservator care se-ți nimicească planurile, nu poți să o repeți când esti tu la guvern, fără a lovi marile și permanentele interese ce ți-au fost încredințate.

Ca opozanți ne ar conveni de minune continuarea șirului de buclucuri și de neorândueli în care a întrat guvernul.

Noi însă suntem ceva mai mult decât opozanți. Suntem guvernul de ieri și guvernul de mâine. Și nu pentru plăcerea deșertă de a vedea acest „mâine“ sosind mai curând, jertfi-vom interesele ăleii de ați care dacă nu este a noastră ca conservatori, rămâne a noastră ca Români. („Timpul“.)

Congresul Ligei culturale.

Ședința întâia.

Prima ședință s'a ținut Duminecă la orele 2, sub presidenția dlui V. A. Urechia, în sala Ateneului.

Dl G. C. Dobrescu ia cel dintăiu cuvântul și protestază contra alegerii unor delegați, cari vedând că nu sunt aleși în București, au venit acum ca delegați a unor secțiuni, cari nici nu mai există. Dl Dobrescu cere să se alégă o comisiune de trei membrii, cari să verifice titlurile delegaților, să respingă pe cei fără drept și în urmă să se procedă la lucrările congresului.

Atunci se începe o discuție furtună, un adevărat scandal, provocat de liberalii, cari veniseră în pâr.

Dl T. Policrat se scolă în mijlocul aceluia tumult și cere escluderea delegaților secțiunilor din Caracal, Sla-

tina, Giurgiu și Zimnicea, secțiuni cari nu mai există astăzi.

Propunerea acesta infuriază și mai mult pe colectivisti. Cunoscutul C. Ionescu fost student și ați funcționar la ministerul de finanțe, începe să vociferaze și să amenințe cu pumnul; el este secondat de deputatul Mărgăritescu, de inginerul Cordea și mai mulți funcționari dela diferite ministere.

Scandalul a durat mai multe minute. Când spiritele s'au liniștit puțin ia cuvântul dl Ionel Grădișteanu, în mijlocul unor aplauze furtunoase, și susține propunerea dlui G. C. Dobrescu.

Acastă propunere se pune la vot cu apel nominal, și se primesce cu 59 voturi contra 48.

După votarea propunerii ante-colectiviste, scandalul se începe din nou. E dureros să spunem că printre provocatorii scandalului s'a observat și bătrânul V. A. Urechia.

Dl Mișu Săulescu trage concluzia că votarea propunerii dlui Dobrescu este un vot de blam pe care congresul îl dă fostului comitet al Ligei culturale și că acest comitet nu mai pôte sta în fruntea acestei instituțiuni.

Cuvintele dlui Săulescu sunt primite cu aplauze sgomotoase.

Dl C. Disescu ia după aceea cuvântul și, într'un discurs plin de cel mai înalt patriotism, face apel la comitet și îl conjură să și dea demisiunea.

Se procede la alegerea comisiunii pentru verificarea titlurilor delegaților și se alege dlui M. Săulescu, F. C. Dobrescu și studentul Cancicov.

Dl V. A. Urechia, rugat de congres să cetască raportul despre activitatea fostului comitet, d-sa se opune, își ia pălăria și părăsește sala în mijlocul murmurilor celor de față.

Ședința a doua.

La deschiderea ședinței, dl Dobrescu Prahova cetesce raportul comisiunii, care conchide la invalidarea titlurilor delegaților din Botoșani, Caracal, Fălticeni, Giurgiu, Slatina, Severin, Zimnicea și Câmpu lung, secțiuni cari nu mai există.

Colectivisti în cap cu d-nii B. Epurescu C. Ionescu, Cantili, inginerul Cordea, etc. provocă din nou scandal.

Raportul comisiunii de verificare se pune la vot și se primesce cu 65 voturi contra 54.

Dl Urechia contestă acest vot al congresului. deore-ce, dăce d-sa, raportul nu pôte fi luat în considerație decât cu două treimi. După aceea dl Urechia își începe cetirea raportului său.

Ședința a treia.

La deschiderea ședinței a treia, dl Urechia continuă încă cu cetirea lungului seu raport.

La intervale, fostul președinte al Ligei este întrerupt i-se dă se înțelégă că prea mult se laudă pe sine și că acum ar fi momentul să dea un exemplu de mai mult patriotism și să se retragă din capul Ligei.

Acest lucru l'a înțeles dl Urechia și l'a și făcut. După terminarea cetirei raportului, d-sa își dă demisia în mod irevocabil.

Se proclamă președinte al congresului dl Stroe Beloescu, profesor din Bêrlad.

Ci I. N. Iancovescu cetesce după aceea raportul censorilor.

Cetirea acestui raport a produs cea mai penibilă impresie asupra congresului și a numerosului public, care umplea marea sală a Ateneului.

Dl G. C. Dobrescu ia din nou cuvântul și critică raportul d-lui Urechia. D-sa afirmă că această stare deplorabilă finanțelor Ligei culturale se datorește în mare parte comitetului care prin circulări oficiale către secțiunile din provincie a oprit activitatea Ligei.

La aceste cuvinte, dl C. Ionescu se scolă în picioare și vociferă din totă puterea plămânilor.

Dl Dobrescu se întorce atunci către dl Tache Protopopescu secretarul general al ministerului de finanțe, și-i dăce:

— D-le Protopopescu, liniștesce pe sub-alternul d-tale!

Dar, în loc de linisce, scandalul ia acum proporții și mai mari. Colectivisti strigă din toate părțile și amenință cu pumnul pe dl Dobrescu.

A trecut aproape o jumătate de oră până ce ordinea se pôtă fi restabilită. Dl Dobrescu cetesce acum o moțiune prin care se desaprobă gestiunea actualului comitet.

D. M. Vlădescu, profesor universitar, susține moțiunea și într'un discurs magistral, întrerupt de dese și entusiaste aplauze, cere congresului să ridice nivelul moral al acestei instituțiuni culturale și să scape Liga de sub influența ucigătoare a politiceii.

După d. Vlădescu ia cuvântul d. Ionel Grădișteanu, care arată că actualul comitet nu mai are nici o autoritate morală și face apel la dânsul, ca să și dea demisia. Comitetul rămâne însă surd la cuvintele călduroase și pline de patriotism ale dlui Grădișteanu și declară prin d. Delavrancea că nu se va retrage, decât numai în cazul când congresul i-ar da un vot de blam.

Nu mai de cât moțiunea de blam se pune la vot și congresul o primesce cu 57 voturi contra 14.

Comitetul părăsește sala; congresul procede la alegerea noului comitet.

Noul comitet al Ligei.

Congresul cu unanimitate de voturi, a ales următorul comitet al Ligei culturale:

I. Grădișteanu, deputat. M. Vlădescu, prof. univer. C. Disescu, prof. univer. Dr. Al. Obreja, prof. univer. D. Nenițescu, avocat. Dr. Stoicovici, medic. C. Rădulescu Motru, profesor. D. A. Florescu, proprietar. V. Al. Miculescu, student.

Censori:

Colonel D. Angheliescu. Eremia Popa. Colonel Obedeianu, senator.

D. Ionel Grădișteanu mulțămescce pentru onorea ce i s'a făcut și făgăduiesce că la Liga nu se va mai face de aci înainte decât politică „națională“. După aceea propune congresului ca să alégă pe d. V. A. Urechia președinte de onore. Propunerea se primesce.

D. Tanoviceanu, profesor universitar la Iași și care ca și dl A. Densușianu, deși liberal, a dovedit mult patriotism prin atitudinea sa în contra vechiului comitet, ia cuvântul cel din urmă și în vedere, că comitetul-crampon nu va voi să cedeze locul noului comitet face un călduros apel ca toate secțiunile Ligei din țără să se întrețină pe viitor cu noul comitet.

Congresul s'a închis la orele 7 în aplauzele congresului la adresa bioului compus din d-nii Aron Densușianu, Dr. Blașianu și Dr. Tanoviceanu.

Banchetul.

Ca o bine venită recreare după frământări de două zile, banchetul a întrunit la masă numai elementele hotărâte de a lupta în contra vechiului comitet, ai cărui membrii au ținut să se abțină, neputând să reziste și de astădată patimilor, de care sunt cuprinși. Singur dl V. Urechia a făcut act de prezență pe la ora 10.

Înainte de a începe șirul toastelor dl Aron Densușianu, președintele banchetului, a cetit o telegramă de felicitare pe care comesenii au trimis-o dlui Dr. Rațiu.

Cel dintăiu care a luat cuvântul a fost dl Ionel Grădișteanu, care a toaștat întâiu pentru dl Dr. Rațiu și în doilea toast pentru fostul comitet al Ligei.

D. M. Vlădescu în câte-va cuvinte bine simțite a vorbit pentru en-

tusiasmul studenților universitari și pentru fermitatea bătrânilor cari luptă în cestiunea națională.

Șirul toastelor s'a continuat apoi în ordinea următoare:

Dl Aron Densușianu pentru noul comitet;

Dl G. Dobrescu pentru agenții cari vor propovedui în păturile populare idealul cestiunei naționale;

Studentul Cancicov pentru profesorii universitari;

Dl I. Oroveanu pentru presă;

Studentul Tamara pentru dl I. Grădișteanu.

Studentul Rășcanu (Iași) pentru Italia.

Au mai vorbit apoi d-nii Creangă, I. Bacalbașa de la Zău, Al. Ionescu de la Lumea Nouă, studentul Miculescu pentru dl Aurel Popovici, Roberto Pava, T. Policrat, Olteanu, dl V. A. Urechia pentru dl Dr. Rațiu, Ciura, C. Ionescu, Balănescu pentru dl Densușianu, Al. Seulescu etc.

Banchetul, cu totă absența fostilor membri ai comitetului, a fost foarte animat și s'a terminat la ora 12 din noapte.

Convocare.

Adunarea generală a reuniunii învățătorilor gr.-or. români din despărțământul Sibiului se va ținea *Sâmbătă și Duminecă în 6 și 7 Iunie a. c. st. n.* în comuna Sadu, edificiul școlii, la care se invită cu totă onorea P. T. membrii ai reuniunii și onorațorii, cari doresc a se interesa de binele școlii române.

Programa:

1. Serviciu divin cu invocarea Duchului Sfânt, la 8 ore a. m. în biserică din Sadu.
2. Deschiderea ședinței.
3. Apelul nominal, constatarea membrilor prezenți și absenți.
4. Incassarea tacselor restante și curente.
5. Raportul comitetului despre activitatea sa din anul ecpirat.
6. „Despre ocupațiunile de casă“. Scopul și valorea lor. Legătura cu obiectele de învățământ. Întinderea și distribuția lor după obiectele de învățământ și cu privire la timp. Cum să se facă, cum să se corecteze și cum să se înapoieze elevilor? — temă tratată de dl Ioan Vițelariu, învățătoriu în Poplaca.
7. În legătură cu ecspunerile teoretice din adunarea generală din toamna trecută despre desemn, să se facă cu copiiii desemnul bisericii din localitate în conturi simple (în una, eventual în două lecțiuni), — prelegere practică ținută de domnii; Niculae Șurean, învățător în Cristian și George Stăneasă învățător în Gușteriță.
- (Conferență după fic-care prelegere.)
8. Eventuale propuneri.
9. Reconstituirea comitetului pe un nou period de trei ani.
10. Visitarea stabilimentului electric din Sadu, în corpore.

Sibiu, 14/26, 1896.

Dr. V. Bologa,
președinte.

L. Negrilă,
secretar.

Noutăți.

Deflarea trupelor române la 10 Maiu
Dăm următoarele amănunte, după „Epoca“, despre deflarea trupelor cu ocaziunea ăleii de 10 Maiu:

În general ținuta trupelor și modul cum au defilat, au mulțamit pe Regele Carol, care în tot timpul deflării a avut la stânga sa pe dl ministru de războiu, general Budișteanu.

Deflarea a început școlile normale, a societății pentru învățătura poporului român și cea de institutori. După școli, trompetele sună, muzicele întonează un marș adevărat militar și în capul unui număr stat-major bine compus, apare dl general Arion,

